

O neposrednoj demokraciji: 9 ZA, 79 PROTIV i 27 nesvrtanih

Blog

Posted by:

Objavljeno: 2012/7/1 8:47:58

Ne, ne mislimo na Radimira Čačića, odluku mađarskog suda o uvjetnoj kazni za prometnu nesreću u kojoj su poginule dvije osobe i najvjerojatniju odluku Predsjednika Vlade RH da će, unatoč svim političkim (ne kaznenim, jer jedino sud ima pravo izreći kaznu) implikacijama Radimir Čačić ostati prvi potpredsjednik u Vladi RH. Ovaj događaj jučer je naime u medijima potpuno zasjenio jednu drugu odluku, a koja ima puno dalekosežnije posljedice od toga hoće li Čačić ostati u Vladi ili ne. Hrvatski sabor u petak je nakon prvog čitanja glasao o takozvanom Zakonu o reprezentativnosti (reprezentativnosti sindikata u kolektivnim pregovaranjima), ali taj zakon samo je paravan za reprezentativnost. Njime se naime mijenja Zakon o radu, prvenstveno onaj članak koji govori o produženoj primjeni pravnih pravila kada kolektivnim ugovorima istekne vrijeme trajanja. Obzirom da se u razdoblju od 9. do 23. lipnja 2010. godine 717.149 punoljetnih hrvatskih građana svojim potpisom izjasnilo za raspisivanje referendumu na kojemu će se odlučivati o produženoj primjeni pravnih pravila za kolektivne ugovore, u petak je vladajuća većina u Hrvatskom saboru (Kukuriku koalicija) doslovno pregazila tih 717.149 građana i građanki Hrvatske. Zoran Milanović, tada u opoziciji, i nekoliko njegovih stranačkih suradnika, također su dali svoj potpis Zahtjevu za raspisivanje referendumu.

O čemu konkretno se radi? Svi kažu, „imamo najbolje zakone, pa usklađivali smo ih s EU“. Ali ti zakoni puni su rupa koje vladajućima (ma koji god oni bili – desni ili neoliberalni) omogućavaju izigravanje volje građanki i građana ove zemlje. Naime, nakon prikupljenih 717.149 potpisa, Hrvatski sabor trebao je raspisati referendum o tom pitanju. Ali (i tu je taj ali), u zakonima i ustavu ne postoji rok u kojemu se Sabor obavezuje da mora poštovati volju građana i raspisati referendum (na primjer, u roku od tri ili šest mjeseci od dana kada se utvrdi je li po zakonu prikupljeno dovoljno potpisa potrebnih za raspisivanje referendumu, a to je 10 posto svih koji imaju pravo glasa.) Samo usput, 2010. referendum je zatražilo 15,95 posto birača, i to u za to predviđenom zakonskom roku od dva tjedna. Hrvatski sabor, tada u vrijeme premijerke Jadranke Kosor, nije želio raspisati referendum nego je zatražio mišljenje Ustavnog suda jesu li oni uopće dužni raspisati referendum, obzirom da je Vlada Jadranke Kosor na sjednici Vlade 3. rujna 2010. godine povukla izmjene zakona iz saborske procedure. Zanimljivo, Ustavni sud, brzinom svjetlosti (inače im za donošenje odluka trebaju mjeseci ili godine) već 20. listopada 2010. godine donosi odluku (<http://www.usud.hr/uploads/priopcenje%2010-10.pdf>) kako referendum više nije potreban (ili kako su oni to u svojoj odluci službeno pojasnili – prestale su postojati pretpostavke), obzirom da je Zakon povučen iz procedure. Također, Ustavni sud odlučuje kako se u saborsku proceduru u roku od godinu dana ne smije uputiti Zakon odnosno izmjene zakona, koji bi na bilo koji način sadržavao odredbe s kojima bi se mijenjala pravna pravila o produženoj primjeni trajanja kolektivnih ugovora. Jučer je bio 29. lipnja 2012. godine. Prošla je godina i pol od kada je Ustavni sud zabranio da se u saborsku proceduru uputi Zakon koji bi mijenjao pravna pravila o produženoj primjeni. Jadranka Kosor više nije premijerka, premijer je Zoran Milanović. Taj isti Zoran Milanović, koji je stavio svoj potpis kada su sindikati prije dvije godine tražili raspisivanje referendumu. Volja građana i građanki više nije važna. Zbog nepostojanja odredbe da se referendum mora raspisati u određenom roku

kada se utvrdi da je dovoljan broj birača (a to je 10 posto) zatražilo referendum, vladajuća većina je u petak u Saboru defacto pregazila 717.149 birača.

Hrvatski laburisti su, kako bismo izbjegli ovo odvratno podcjenjivanje i izigravanje volje građana, predložili Saboru Zaključak (<http://www.laburisti.com/modules/news/article.php?storyid=1286>) da prije drugog čitanja Zakona o reprezentativnosti raspiše referendum s pitanjem: "Jeste li za zadržavanje važećih zakonskih odredbi o produženoj primjeni javnih pravila sadržanih u kolektivnim ugovorima i otkazivanju kolektivnih ugovora?" i zatražili glasanje o tom Zaključku u Hrvatskom saboru.

Kada smo taj Zaključak predložili Saboru, bili smo vođeni člankom 87 Ustava Republike Hrvatske, koji kaže da Sabor ima ovlasti raspisati referendum o promjeni Ustava, prijedlogu zakona ili drugom pitanju iz svog djelokruga, a dodatni argument za raspisivanje referenduma bilo je 717.149 prikupljenih potpisa birača prije svije godine koji su zatražili referendum.

Prvi puta od samostalnosti Hrvatske, u lipnju 2010. godine prikupljeno je dovoljno potpisa birača koji su zahtijevali referendum. Prvi puta od samostalnosti Hrvatske, u Saboru se jučer glasalo o zahtjevu za referendumom koji su zatražili građani i građanke ove zemlje. Prvi puta od samostalnosti Hrvatske, u Saboru se jučer glasalo o jednom takvom zahtjevu. I prvi puta od samostalnosti Hrvatske, vladajuća većina (Kukuriku koalicija) glasala je protiv referenduma koji je zatražilo 15,95 posto birača, a HDZ je bio suzdržan. Kukuriku koalicija se u odbijanju Zaključka o provedbi referenduma pozvala na točku 2 Ustavnog suda od 20. listopada 2011. godine, a točka 2 te odluke nije ništa drugo nego kukavičje jaje u kojemu Ustavni sud, umjesto da štiti Ustav Republike Hrvatske, zapravo samo sekundira vladajućima. Ustavni sud je po našem mišljenju naime pogriješio kada je u točki 2 te odluke odlučio da se zakon ne smije uputiti u saborsku proceduru najmanje godinu dana od odluke Ustavnog suda. Svoje mišljenje temeljimo na članku 3 stavak 4 i članku 8 stavak 4 Zakonu o referendumu, a u kojemu je propisano da se odluka koja je potvrđena na referendumu koji je raspisan temeljem volje birača, može promijeniti samo novim referendumom, za razliku od referenduma koji je raspisan temeljem odluke u Saboru a čija je odluka na tako sprovedenom referendumu obvezujuća samo godinu dana (osim razdruživanja i pridruživanja EU). Drugim riječima, da je 2010. godine temeljem 717.149 prikupljenih potpisa birača bio proveden referendum, a većina građana odlučila zadržati produženu primjenu pravnih pravila, ta bi odluka bila trajno obvezujuća, a Kukuriku koalicija, ako bi ju željela promijeniti, mogla bi je danas promijeniti samo temeljem novog referenduma, a ne temeljem glasanja svoje većine u Saboru.

Ili, ako želite drugačije i kratko, Kukuriku koalicija jučer je u Saboru pregazila 717.149 građanki i građana Hrvatske.

-- Dragutin Lesar, predsjednik Hrvatskih laburista - Stranke rada